

ÖRGÜT KÜLTÜRÜ VE HASTA GÜVENLİĞİ KÜLTÜRÜ ARASINDAKİ İLİŞKİ; AYNI GRUBA AİT ALTI ÖZEL HASTANEDE BİR UYGULAMA

ÜRKMEZ, Gökhan, Özel Opera Yaşam Hastanesi/ANTALYA

YILDIRIM, Adil, Özel Opera Yaşam Hastanesi/ANTALYA

ÖLÇERLER GÖNEN, Zeynep, S.B. Sağlık Bilimleri Üniversitesi Tepecik Eğitim ve Araştırma Hastanesi/İZMİR

GİRİŞ: Özellikle 20. yüzyılın son çeyreğinde işletmeler, performanslarını geliştirme, üretkenliklerini arttırma, yönetsel etkinliği sağlama, karlarını maksimize etme, rekabette öne geçme gibi amaçlara ulaşmak için değişik yollar aramaya başlamıştır. Bu yollardan bir tanesi de kurumda hakim olan örgüt kültürünü tanımak ve gerekli durumlarda değiştirmeye çalışmaktır. Ayrıca hasta güvenliği hizmet kalitesinin vazgeçilmez bir unsurudur ve hasta güvenliği ile ilgili ölçme ve değerlendirme yapmak da mevcut durumun tespiti için oldukça önemlidir. Hasta güvenliği kültürü, kurumda hakim örgüt kültürü faktörlerinden etkilenebilir.

AMAÇ: İdari yapısı, personel sayısı, yönetim şekli ve anlayışı gibi birbirinden farklı özelliklere sahip Antalya'da bulunan altı özel hastanede çalışan personelin, değerlendirmelerinden yola çıkarak, örgüt kültürü ile hasta güvenliği kültürü arasındaki ilişkinin irdelenmesi amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Araştırmanın evrenini Antalya'da aynı gruba ait altı özel hastanede çalışan personel oluşturmaktadır. Ön değerlendirme sonrasında toplam 424 anket analizlere dahil edilmiştir. Ankette; Cameron ve Quinn'in geliştirdiği, "Örgüt Kültürü Değerlendirme Ölçeği", Sexton ve Thomas'ın geliştirdiği "Hasta Güvenliği Kültürü Ölçeği" ve demografik özelliklere ilişkin sorular yer almaktadır. Çalışmada, anketin geçerliliğini test etmek için faktör analizi ve güvenilirliğini test etmek için içsel tutarlılık analizi gerçekleştirilmiştir. Çalışma boyutları arasındaki ilişkinin yönü ve kuvveti korelasyon analizi ile tespit edilmiştir. Hasta güvenliğine, örgüt kültürü boyutlarından hastanenin baskın özelliği, liderlik ve yönetim tarzı faktörü ile birliktelik, strateji ve başarı faktörünün etkisi çok değişkenli regresyon analizi ile ele alınmıştır.

BULGULAR: Katılımcıların, %73,8'i kadın ve %26,2'si erkektir ve yaş ortalamaları 30,90 ($\pm 9,66$) olarak tespit edilmiştir. Ankete katılanların %13,2'si ilköğretim/ ortaokul, %32,1'i lise ve %54,7'si üniversite mezunudur. Katılımcıların %2,6'sı hastane yöneticisi, %10'u doktor, %32,3'ü hemşire/ebe, %13,4'ü teknisyen, %41,5'i diğer meslek grubuna dahil çalışmaktadır. Katılımcıların meslekteki çalışma yılları ortalaması 7,74 yıl ($\pm 8,41$) olarak belirlenmiştir. Örgüt kültürü değerlendirme ölçeği ve hasta güvenliği kültürü veri setine yapısal geçerliliği belirlemek amacıyla gerçekleştirilen faktör analizi sonucuna göre ölçeklerin geçerliliği kanıtlanmıştır. Örgüt kültürü ile ilgili ifadeler iki boyut altında toplanmıştır. Bu boyutlar hastanenin baskın özelliği, liderlik ve yönetim tarzı ile birliktelik, strateji ve başarı olarak belirlenmiştir. Hasta güvenliği kültürü ile ilgili ifadeler de birimsel ve kurumsal olmak üzere iki boyutta toplanmıştır. Hem örgüt kültürü hem de hasta güvenliği kültürü veri setinin içsel tutarlılığının olduğu gerçekleştirilen güvenilirlik analizlerinden anlaşılmaktadır. Korelasyon analizinden elde edilen bulgulara göre örgüt kültürü boyutları ve hasta güvenliği kültürü boyutları arasında pozitif yönde kuvvetli ve anlamlı ilişki saptanmıştır. Regresyon analizi ile hasta güvenliği kültürüne, örgüt kültürü boyutlarının etkisi araştırılmak istenmiştir. Bu doğrultuda model, örgüt kültürü ve hasta güvenliği faktörlerini kapsayan şekilde oluşturulmuştur. Model istatistiksel olarak anlamlıdır ($F(2,421) = 425,047; p < ,01$) ve hasta güvenliğinin açıklanma oranı %66,9'dur. Beta değerleri incelendiğinde birliktelik, strateji ve başarı ($\beta = ,53; p < ,01$) ve hastanenin baskın özelliği, liderlik ve yönetim tarzı ($\beta = ,32; p < ,01$) değişkeninin hasta güvenliği kültürüne etkisi olduğu saptanmıştır.

SONUÇ: Sonuç olarak hasta güvenliği kültürünü, örgüt kültürünün birliktelik, strateji ve başarı ve hastanenin baskın özelliği, liderlik ve yönetim tarzı boyutları etkilemektedir. Bu hastanelerde hasta güvenliğine daha büyük etki yapan, birliktelik, strateji ve başarı yönünde yapılacak iyileştirmeler hasta güvenliği sistemini daha da olumlu kılabilir.